

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στην πρόταση νόμου «Αλλαγή του εκλογικού νόμου»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Η προτεινόμενη αλλαγή του εκλογικού νόμου αποτελεί επανάληψη της πρότασης νόμου που κατέθεσα την 27η Ιανουαρίου 2000 που όμως, λόγω των εθνικών εκλογών της 9ης Απριλίου 2000, δεν συζητήθηκε. Η πρόταση αποσκοπεί σε μία μόνο αλλαγή: την κατάργηση της διάταξης που αποκλείει από την τρίτη κατανομή εδρών τους συνασπισμούς κομμάτων ευνοώντας τα αυτοτελή κόμματα. Κατά τη συζήτηση στη Βουλή του νομοσχεδίου που καθιέρωσε τη διάταξη αυτή, την 5η Νοεμβρίου 1990, ο σημερινός πρωθυπουργός κ. Κ. Σημίτης είπε για την επίμαχη διάταξη:

Κώστας Σημίτης: «...σύμφωνα με τον εκλογικό νόμο που προτείνει η Νέα Δημοκρατία, το πρώτο αυτοτελές κόμμα καρπώνεται το σύνολο των... εδρών της τρίτης κατανομής. Και μπορεί να εξασφαλίσει αυτοδύναμη κοινοβουλευτική πλειοψηφία ακόμα και αν συγκεντρώσει πολύ μικρότερη δύναμη από έναν συνασπισμό κομμάτων. Το ενδεχόμενο αυτό θα δημιουργήσει πολιτική κρίση».

Οι περισσότεροι Έλληνες συνταγματολόγοι έχουν χαρακτηρίσει τη διάταξη αυτή αντισυνταγματική. Ο καθηγητής του συνταγματικού δικαίου Υπουργός Πολιτισμού και γενικός εισηγητής του Π.Α.Σ.Ο.Κ. για την αναθεώρηση του Συντάγματος κ. Ευάγγελος Βενιζέλος γνωμοδότησε ότι:

«...η διάταξη είναι και κατά το ουσιαστικό και κατά το δικονομικό της μέρος ευθέως αντίθετη προς το Σύνταγμα.

Ως προς το ουσιαστικό μέρος, προσκρούει: α) στην αρχή της λαϊκής κυριαρχίας (άρθρο 1 παράγραφοι 2 και 3) στην ισότητα της ψήφου (άρθρο 1 παρ. 2, 4 παρ. 1, 51 παρ. 3), γ) στην ισότητα των πολιτικών κομμάτων (άρθρο 4 παρ. 1 και 29 παρ. 1), δ) στην αρχή της δεδηλωμένης και την κοινοβουλευτική αρχή όπως αυτές διατυπούνται στα άρθρα 37 και 84, ε) στην αρνητική όψη του δικαιώματος οργάνωσης στα πολιτικά κόμματα (άρθρο 29 παρ. 1) και γενικότερα στο δικαίωμα πολιτικής συμμετοχής (άρθρο 5 παρ. 1 Συντ.).

Ως προς το δικονομικό μέρος η διάταξη προσκρούει: α) στα άρθρα 58 και 100 του Συντάγματος που προσδιορίζουν τη δικαιοδοσία του Α.Ε.Δ., β) στο άρθρο 94 παρ. 1, που οριοθετεί τη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων και άρα και του Αρείου Πάγου και γ) στην αρχή της διάκρισης των εξουσιών (άρθρο 26 Συντάγματος) εφόσον ανατίθεται και μάλιστα κατά διακριτική ευχέρεια σε όργανο άλλο από τον νομοθέτη η επιβολή περιορισμών στην άσκηση πολιτικού δικαιώματος, όπως το δικαίωμα του εκλέγειν, χωρίς το Σύνταγμα να επιφυλάσσεται υπέρ κάποιας διοικητικής ή δικαστικής αρχής.»

Η προτεινόμενη αλλαγή είναι επείγουσα, διότι επίκειται η συνταγματική μεταρρύθμιση, που προβλέπει ότι το εκλογικό σύστημα ορίζεται με νόμο που ισχύει από τις μεθεπόμενες εκλογές. Με άλλα λόγια καθιερώνεται συνταγματική διάταξη που δεν επιτρέπει την αλλαγή αντισυνταγματικής διάταξης. Δημιουργείται ο κίνδυνος, τον νικητή των εκλογών, να πρέπει να τον ανακηρύξει το εκλογοδικείο κατά το πρόσφατο παράδειγμα των

Η.Π.Α.. Αυτό είναι το ζητούμενο;

Πέρα όμως από τα νομικά επιχειρήματα και τα πολιτικά είναι καταλυτικά. Η προ δεκαετίας εύλογος ανησυχία του πρωθυπουργού κ. Σημίτη ότι η διάταξη μπορεί να οδηγήσει σε πολιτική κρίση δεν επαληθεύτηκε ακόμη. Τα σημερινά όμως πολιτικά δεδομένα είναι τελείως διαφορετικά και κατά την άποψη μου μπορούν να επιβεβαιώσουν την πρόβλεψη του κ. Σημίτη. Είναι αδιανόητο σε μια εποχή όπου η συνοχή των κομμάτων δοκιμάζεται καθημερινά, ο νόμος να τα ευνοεί έναντι των συνασπισμών κομμάτων. Οι συνασπισμοί κομμάτων πιθανολογώ ότι θα οδηγήσουν σε εντιμότερους και κυρίως διαφανέστερους συμβιβασμούς από εκείνους στους οποίους καταφεύγουν τα αυτοτελή κόμματα για να διατηρήσουν τη συνοχή τους.

Αθήνα, 20 Φεβρουαρίου 2001

Ο προτείνων Βουλευτής

Στέφανος Μάνος

Βουλευτής Αθηνών

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

Αλλαγή του εκλογικού νόμου

Άρθρο Πρώτο

Αντικαθίστανται οι παράγραφοι 1, 2 και 5 του άρθρου 90 του π.δ. 55/1999 περί «τρίτης κατανομής των εδρών» (άρθρο 90 του π.δ. 92/1994), ως εξής:

1. Αν μετά τη δεύτερη κατανομή των εδρών, που έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, παραμείνουν αδιάθετες έδρες, ενεργείται τρίτη κατανομή από την Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή σύμφωνα με αυτά που ορίζονται στις επόμενες παραγράφους.

2. Οι αδιάθετες έδρες της προηγούμενης παραγράφου σε κάθε ελάσσονα περιφέρεια περιέρχονται στο κόμμα ή τον συνασπισμό κομμάτων που προηγείται των λοιπών κομμάτων ή συνασπισμών κομμάτων στην εκλογική αυτή περιφέρεια και σε ολόκληρη την επικράτεια.

3. Οι έδρες που τυχόν απομένουν αδιάθετες και ύστερα από την τρίτη κατανομή, προσκυρώνονται μόνο στο κόμμα ή το συνασπισμό κομμάτων που προηγήθηκε των λοιπών κομμάτων ή συνασπισμών κομμάτων σε όλη την επικράτεια.

Άρθρο Δεύτερο

Η ισχύς του νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 20 Φεβρουαρίου 2001

Ο προτείνων Βουλευτής

Στέφανος Μάνος